

Sygnatura akt XII C 160/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Prusinowska

Protokolant: protokolant sądowy Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo- akcyjna z siedzibą w K. KRS (...) (poprzednio (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo- akcyjna z siedzibą w K.)

przeciwko Uniwersytetowi im. A. M. (1) w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 887 223,67 zł (osiemset osiemdziesiąt siedem tysięcy dwieście dwadzieścia trzy złote sześćdziesiąt siedem groszy), wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 marca 2014 r. do dnia zapłaty, a od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie,
2. kosztami postępowania obciąża w całości pozwanego i z tego tytułu:
  - a. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
  - b. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 49 766,74 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych opłat sądowych i wydatków.

SSO Maria Prusinowska

Sygn. akt XII C 160/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu w dniu 3 grudnia 2014 r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w K. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) im. A. M. (1) w P. kwoty 887 223,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 6 marca 2014 r. do dnia zapłaty, dochodzonymi na podstawie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Powód ponadto wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność prawidłowego wykonania robót (k. 1-2).

W uzasadnieniu powód wskazał, że na podstawie rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego nr (...) zawarł on z pozwanym umowę nr (...) w dniu 11 czerwca 2012 r. Zgodnie z jej treścią powód jako wykonawca zobowiązał się do wykonania przedmiotu umowy, zgodnie z wymogami zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, zasadami współczesnej wiedzy technicznej, obowiązującymi przepisami prawa i normami, dotyczącego wykonania Wydziału (...) w K. – budowa budynku dydaktycznego, etap I, zadanie 2, blok E. Co więcej zgodnie z umową powód

zobowiązał się do przedłożenia pozwanemu w określonym terminie kopii polis ubezpieczenia oraz ogólnych warunków ubezpieczenia wraz z dowodem potwierdzającym opłacenie stosownej raty – składki. Wykonawca wniósł także zabezpieczenie należytego wykonania umowy w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Ponadto w treści umowy strony szczegółowo określiły zasady zgłaszania ewentualnych wad oraz usterek powstałych przy wykonywaniu przedmiotu umowy oraz ich usuwania. Początkowo współpraca między stronami układała się pomyślnie. Wraz ze wzrostem stopnia zaawansowania prac po stronie powoda jako wykonawcy, po stronie pozwanego pojawiały się coraz większe komplikacje oraz brak współpracy. W ostateczności wobec przyczyn całkowicie niezależnych od powoda, zaszła konieczność przesunięcia pierwotnie wyznaczonego terminu realizacji przedmiotu umowy. Roboty budowlane zostały ukończone w dniu 25 października 2013 r. Procedura odbiorowa nastąpiła w dniu 7 listopada 2013 r., sporządzono oraz podpisano protokół, w którym stwierdzono istnienie wad oraz usterek. Termin na ich usunięcie wyznaczono na dzień 10 grudnia 2013 r. Protokołem z dnia 12 grudnia 2013 r. dokonano odbioru przedmiotu umowy po usunięciu wad oraz usterek przez powoda. Powyższy protokół potwierdzał usunięcie ponad 70 % pod względem ilościowym jak i 90 % pod względem wartości i zakresu prac zgłoszonych uprzednio wad i usterek. Co istotne pozwany powyższym protokołem stwierdził istnienie dodatkowych wad przedmiotu umowy, jednakże wbrew postanowieniom umowy, nie wezwał powoda do ich usunięcia, a dodatkowo bezpodstawnie od dnia 14 grudnia 2013 r. uniemożliwił powodowi dostęp do terenu budowy, celem usunięcia przez powoda rzekomych dodatkowych wad oraz usterek, mimo licznych wezwań ze strony powoda. Ostatecznie pozwany na mocy pisma z dnia 14 stycznia 2014 r. wskazał, że potrącił kwotę 881 099,76 zł tytułem zaspokojenia roszczeń podwykonawców, kwotę 253 534,17 zł tytułem rzekomo wymagalnej kwoty zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz rzekomą wartość robót oraz prac niezbędnych do usunięcia usterek w kwocie 781 558,16 zł. W efekcie dokonania przez powoda w/w czynności, pozwany stwierdził, że powód winien uregulować na rzecz pozwanego kwotę 164 015,58 zł. Tym samym pozwany nigdy nie uregulował w całości na rzecz powoda należnego mu wynagrodzenia. Wady wskazane w protokole z grudnia 2013 r. były wadami nieistotnymi, ale wykrytymi jedynie w wyniku wysokiej skrupulatności pozwanego, nie odpowiadającej realiom oraz procedurze przebiegu procesu budowlanego. W związku z powyższym, działania podjęte przez pozwanego, jak wykazał powód miały na celu w sposób oczywisty pozbawienie powoda określonej kwoty wynagrodzenia. Innymi słowy zgodnie z treścią łączącej strony umowy, pozwany obowiązany był do uregulowania na rzecz powoda określonej kwoty wynagrodzenia, tytułem wykonanych przez powoda na rzecz pozwanego robót budowlanych. Powód zlecone mu do wykonania roboty budowlane wykonał w sposób należyty. Wskazane przez pozwanego wady i usterki, zdaniem powoda w żaden sposób nie uprawniały pozwanego do zatrzymania jakichkolwiek kwot z wynagrodzenia należnego powodowi (k. 4-16). Sąd Okręgowy w P. wydał w dniu 16 stycznia 2015 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nakazując pozwanemu Uniwersytetowi im. A. M. (1) w P. zapłacić na rzecz powoda kwotę 887 223,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 7 217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w P. kwotę 11 090,50 zł tytułem opłaty od pozwu, w terminie 14 dni albo wnieść w tym terminie sprzeciw (k. 324). Pismem procesowym z dnia 5 lutego 2015 r. strona pozwana wniosła sprzeciw od wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym zaskarżając go w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa i o zasądzenie od strony powodowej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniesiono także o oddalenie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność prawidłowego wykonania przez niego robót (k. 332). W uzasadnieniu sprzeciwu podano, że w dniu 11 czerwca 2012 r. pozwany zawarł z powodem umowę o roboty budowlane, w ramach której wykonawca, czyli powód zobowiązał się wykonać na rzecz pozwanego Wydział P.A. (...) budynek dydaktyczny etap I, zadanie 2, blok E. Pozwany nie zapłacił powodowi wynagrodzenia wynikającego z faktury nr (...) z dnia 23 grudnia 2013 r. na kwotę 1 752 176,51 zł. Suma ta została rozliczona przez pozwanego w następujący sposób: kwota 864 952,84 zł wypłacona została bezpośrednio podwykonawcom robót budowlanych. Z kolei na kwotę 781 558,16 zł pozwany zażądał obniżenia wynagrodzenia powoda w drodze zarzutu z tytułu rękojmi za wady przedmiotu umowy. Pozostałą kwotę 105 665,51 zł pozwany potrącił tytułem należnego pozwanemu w kwocie 253 534,17 zł zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Zdaniem pozwanego powód, ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną i utratę płynności finansowej zaprzestał wypłacania należności podwykonawcom robót budowlanych. Podwykonawcy kierowali do powoda liczne wezwania do zapłaty celem uzyskania swoich należności. Rozliczenie się przez powoda z podwykonawcami było warunkiem dokonania przez pozwanego zapłaty wynagrodzenia na rzecz powoda. Z uwagi na wprowadzenie z dniem 24 grudnia 2013 r. przepisu art. 143d ustawy z dnia 29 stycznia

2004 r. – prawo zamówień publicznych, pozwany przed podjęciem decyzji o wypłacie wynagrodzenia należnego wykonawcy, musiał uzyskać od niego dowody potwierdzające zapłatę wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom. Pozwany wskazał na pismo z dnia 14 stycznia 2013 r., w którym wyliczył na łączną kwotę 881 099,76 zł wartość wymagalnego wynagrodzenia podwykonawców, pomniejszoną o wartość wadliwie wykonanych robót i złożył oświadczenie o potrąceniu tej kwoty z wynagrodzenia powoda chyba, że powód w terminie 3 dni złoży dowody zaspokojenia roszczeń podwykonawców. W odpowiedzi powód wyraził zgodę na bezpośrednią zapłatę wynagrodzeń podwykonawcom robót budowlanych. Ponadto w dniu 28 listopada 2013 r. zakończyła się procedura końcowego odbioru technicznego budynku stanowiącego przedmiot umowy zawartej pomiędzy pozwanym a powodem, w wyniku którego stwierdzono szereg wad i wyznaczono termin ich usunięcia. Powód nie tylko nie usunął wad w terminie. Lecz wskutek swego niedbalstwa doprowadził do powstania dużej ilości nowych wad, jednoznacznie świadczących o wadliwym, niestaranym wykonywaniu robót, o ich przygotowywaniu naprędce, bez baczenia na jakość gwarantującą długotrwały efekt, co czyniło słusznym przypuszczenia, że dalsze jego pozostawianie na terenie budowy groziło eskalacją dewastacji. W takiej sytuacji powód utracił zaufanie do wykonawcy robót, nie dającego gwarancji terminowego oraz należytego, zgodnego ze sztuką budowlaną wykonania robót i na tej podstawie podjął decyzję o odbiorze robót z wadami i o zakończeniu współpracy z powodem oraz o zamiarze powierzenia usunięcia wad w ramach wykonania zastępczego. Wbrew twierdzeniom powoda, postanowienia umowy stron modyfikują zasady kodeksu cywilnego wyłącznie w odniesieniu do wad istotnych przedmiotu umowy – tylko w przypadku wystąpienia takich właśnie wad, pozwany zobowiązany byłby do wezwania powoda do ich usunięcia i dopiero po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu, mógłby zlecić wykonanie zastępcze. Takich postanowień umowa nie przewiduje w odniesieniu do wad nieistotnych przedmiotu umowy (k. 332-344). Pismem z dnia 3 marca 2015 r. powód złożył odpowiedź na sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty, w którym podtrzymał wszystkie swoje twierdzenia oraz wnioski wynikające z treści złożonego pozwu (k. 412-417). Na pierwszym terminie rozprawy z dnia 14 maja 2015 r. Sąd zobowiązał powoda do sprecyzowania żądania pozwu poprzez wskazanie podstawy prawnej i faktycznej żądania pozwu oraz wskazania co składa się na kwotę dochodzoną pozwem (k. 460). W odpowiedzi na powyższe, pismem procesowym z dnia 1 czerwca 2015 r. powód wskazał, iż kwota dochodzona pozwem to 887 223,67 zł. Kwota ta stanowi różnicę pomiędzy wartością faktury (...) z dnia 23 grudnia 2013 r. opiewającej na kwotę 1 752 176,51 zł, a kwotą 864 952,84 zł tytułem uregulowanych należności wykonawców, na których zapłatę powód wyraził zgodę (k. 461). Pismem z dnia 4 lutego 2016 r. pozwany wniósł w szczególności o dopuszczenie dowodu zawnioskowanego przez powoda, tj. dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa (k. 507). Na rozprawach z dnia 11 lutego 2016 r., 31 marca 2016 r., 7 kwietnia 2016 r., 5 maja 2016 r., 8 czerwca 2016 r. zostali przesłuchani świadkowie (k. 516-521, 562-563, 578-580, 605-607, 701).

Ponadto na rozprawie z dnia 8 czerwca 2016 r. strona pozwana złożyła kopię dziennika budowy (k. 701). Co do powyższego faktu powód ustosunkował się w piśmie procesowym z dnia 22 czerwca 2016 r. (k. 708-713), natomiast w odpowiedzi pozwany złożył pismo z dnia 4 lipca 2016 r. (k. 715-719). Pismem z dnia 23 sierpnia 2016 r. pozwany złożył wniosek o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu rozstrzygnięcia sprawy prowadzonej przez Sąd Okręgowy w P., Wydział (...), sygn. akt (...) z powództwa J. M. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) przeciwko Uniwersytetowi im. A. M. (1) w P. (k. 1006). W odpowiedzi na powyższe powód pismem z dnia 9 września 2016 r. stanowczo zaoponował uwzględnieniu przez Sąd wniosku pozwanego w przedmiocie zawieszenia niniejszego postępowania (k. 1008-1014). Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania (k. 1030). Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w P. zawiesił niniejsze postępowanie z uwagi na fakt ogłoszenia upadłości powoda z dniem 16 stycznia 2017 r. i wezwał syndyka (...) Firm Spółka Akcyjna z siedzibą w P. do udziału w sprawie (k. 1069). Pismem procesowym z dnia 27 listopada 2017 r. Syndyk masy upadłości (...) Sp. z o.o. S.K.A. (...) Firm S.A. wstąpił do niniejszego postępowania i podtrzymał powództwo w pełnej rozciągłości wraz z twierdzeniami i wnioskami Upadłego (k. 1075-1078). Pismem z dnia 6 czerwca 2019 r. Sąd został poinformowany o zmianie syndyka masy upadłości na osobę G. W. (k. 1190). Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w P. podjął na nowo postępowanie zawieszane postanowieniem z dnia 20 czerwca 2017 r. (k. 1101). W dniu 30 stycznia 2019 r. została wydana opinia w sprawie przez biegłego sądowego z dziedziny budownictwa, dr inż. M. G. (1) (k. 1122-1171). Pismem procesowym z dnia 7 marca 2019 r. powód wskazał, iż nie kwestionuje opinii oraz nie żąda wezwania biegłego na rozprawę celem

przesłuchania (k. 1180-1184). Strona pozwana nie odniosła się do sporządzonej przez biegłego sądowego opinii w niniejszej sprawie.

Na rozprawie z dnia 11 lutego 2016 r. strona powodowa cofnęła wniosek o przesłuchanie świadka Ł. L. (k. 516).

Na rozprawie z dnia 7 kwietnia 2016 r. strona pozwana cofnęła wniosek o przesłuchanie świadka D. W. (k. 578). Na rozprawie z dnia 8 sierpnia 2019 r. Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron (k. 1207). Na rozprawie z dnia 12 września 2019 r. Sąd zamknął rozprawę i odroczył termin ogłoszenia wyroku (k. 1211).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód zawarł z pozwanym na podstawie rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego nr (...) umowę nr (...) w dniu 11 czerwca 2012 r. Powód zobowiązał się do wykonania przedmiotu umowy zgodnie z wymogami zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia dotyczących wykonania Wydziału (...) w K.. Ponadto zgodnie z treścią umowy powód zobowiązał się do przedłożenia pozwanemu kopii polis ubezpieczenia oraz ogólnych warunków ubezpieczenia wraz z dowodem potwierdzającym opłacenie składki. W treści umowy strony szczegółowo określiły również zasady zgłaszania ewentualnych wad oraz usterek powstałych przy wykonywaniu przedmiotu umowy oraz ich usuwaniu (§ 9 i § 10 umowy). W szczególności § 9 umowy wskazywał, że jeżeli w trakcie odbioru częściowego bądź końcowego stwierdzone zostaną wady, to Zamawiającemu przysługuje prawo odmowy odbioru do czasu usunięcia wad, w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego. Jeżeli wady uniemożliwiają użytkowanie przedmiotu umowy, to zamawiający po bezskutecznym wezwaniu Wykonawcy do usunięcia wad, może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonywanie dzieła innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo Wykonawcy. Początkowo współpraca pomiędzy stronami układała się pomyślnie. Problemy pojawiły się wraz ze wzrostem zaawansowania prac wykonanych przez powoda. Utrudnienia te uwidoczniły się m.in. przy ustalaniu ostatecznego terminu wykonania przedmiotu umowy przez powoda. Mimo, iż Zamawiający – pozwany obowiązany był zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa do ścisłego współdziałania z powodem celem rzetelnego oraz terminowego wykonania przedmiotu umowy, jak również mimo usilnych starań powoda co do zachowania terminu wykonania przedmiotu umowy, wobec przyczyn całkowicie niezależnych od powoda, zaszła konieczność przesunięcia pierwotnie wyznaczonego terminu realizacji przedmiotu umowy. Ostatecznie roboty budowlane zostały ukończone w dniu 25 października 2013 r. Procedura odbiorowa nastąpiła w dniu 7 listopada 2013 r. W jej trakcie strony sporządziły oraz podpisały protokół (z dnia 28 listopada 2013 r.), w którym stwierdzono istnienie wad i usterek. Termin na usunięcie w/w wad i usterek został wyznaczony na dzień 10 grudnia 2013 r. W dniu 12 grudnia 2013 r. kolejnym protokołem dokonano odbioru przedmiotu umowy po usunięciu wad i usterek przez powoda.

Powyższy protokół potwierdzał usunięcie ponad 70 % pod względem ilościowym jak i 90 % pod względem wartości i zakresu prac zgłoszonych uprzednio wad i usterek. Dodatkowo pozwany w dniu 12 grudnia 2013 r. stwierdził istnienie dodatkowych wad przedmiotu umowy. Pozwany jednak nigdy, wbrew postanowieniom umowy, nie wezwał powoda do usunięcia tych dodatkowych wad czy usterek, a dodatkowo bezpodstawnie od dnia 14 grudnia 2013 r. uniemożliwił powodowi dostęp do terenu budowy, celem usunięcia przez powoda rzekomych wad oraz usterek, mimo licznych wezwań ze strony powoda.

Dowód: umowa nr (...) z dnia 11 czerwca 2012 r. wraz z aneksami (k. 58-65), protokół w sprawie końcowego odbioru technicznego budynku z dnia 28 listopada 2013 r. (k. 95), protokół z dnia 12 grudnia 2013 r. (k. 85), pismo powoda z dnia 23 grudnia 2013 r. (k. 56), pismo powoda z dnia 18 grudnia 2013 r. (k. 66), pismo powoda z dnia 9 stycznia 2014 r. (k. 69), protokół z odbioru technicznego budynku dydaktycznego Wydziału (...) Uniwersytetu A. M. (2) w zakresie dotyczącym usunięcia wad i usterek spisanych w załączniku nr 1 do protokołu z dnia 28 listopada 2013 r. (k. 71-82), dziennik budowy (k. 82-84, 96-97, 619-700, 720);

Ostatecznie pozwany na mocy pisma z dnia 14 stycznia 2014 r. wskazał, iż potrącił kwotę 881 099,76 zł tytułem zaspokojenia roszczeń podwykonawców. Powód wyraził zgodę na pomniejszenie wynagrodzenia o kwotę 864 952,84 zł tytułem wynagrodzenia przysługującego podwykonawcom. Ponadto pozwany potrącił bezzasadnie kwotę 781 558,51 zł z tytułu wykonania zastępczego oraz kwotę 253 534,17 zł z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Kwota

dochodzona pozwem, tj. 887 223,67 zł stanowi różnicę między wynagrodzeniem powoda 1 752 176,51 zł (faktura VAT nr (...) z dnia 23 grudnia 2013 r.), a kwotą 864 952,84 zł z tytułu wynagrodzeń zapłaconych podwykonawcom. Powód wezwał pozwanego do uiszczenia ww. kwoty pismem z dnia 21 lutego 2014 r. zakreślając termin zapłaty do dnia 5 marca 2014 r. Pozwany nigdy nie uregulował w całości na rzecz powoda należnego mu wynagrodzenia wynikającego z wystawionych faktur VAT.

Dowód: faktura VAT nr (...) z dnia 23 grudnia 2013 r. (k. 45), faktura VAT nr (...) z dnia 20 listopada 2012 r. (k. 32), faktura VAT nr (...) z dnia 30 października 2012 r. (k. 33), faktura VAT nr (...) z dnia 28 września 2012 r. (k. 34), faktura VAT nr (...) z dnia 23 sierpnia 2012 r. (k. 35), faktura VAT nr (...) z dnia 31 sierpnia 2012 r. (k. 36), faktura VAT nr (...) dnia 4 lipca 2013 r. (k. 37), faktura VAT nr (...) z dnia 29 maja 2013 r. (k. 38), faktura VAT nr (...) z dnia 29 kwietnia 2013 r. (k. 39), faktura VAT nr (...) z dnia 22 lipca 2013 r. (k. 40), faktura VAT nr (...) z dnia 2 sierpnia 2013 r. (k. 41), faktura VAT nr (...) z dnia 19 sierpnia 2013 r. (k. 42), faktura VAT nr (...) z dnia 21 września 2013 r. (k. 43), faktura VAT nr (...) z dnia 10 października 2013 r. (k. 44); pismo pozwanego z dnia 14 stycznia 2014 r. (k. 46-50, 349-352), przesądowe wezwanie pozwanego do zapłaty z dnia 21 lutego 2014 r. (k. 51-54), pismo powoda z dnia 22 stycznia 2014 r., 7 lutego 2014 r., 20 lutego 2014 r. wyrażające zgodę na potrącenie kwoty należnej tytułem wynagrodzenia podwykonawcom (k. 353-354, 355, 356, 463, 464), oświadczenie pozwanego o potrąceniu z dnia 5 lutego 2016 r. (k. 571),

Wbrew twierdzeniom pozwanego wady oraz usterki wskazane w grudniu 2013 r. były wadami nie tylko nieistotnymi, ale wykrytymi jedynie w wyniku wysokiej skrupulatności pozwanego, nie odpowiadającej realiom oraz procedurze przebiegu procesu budowlanego. Tym samym działania podjęte przez pozwanego miały na celu w sposób oczywisty pozbawienie powoda określonej kwoty wynagrodzenia. Powód zlecone mu do wykonania roboty budowlane wykonał w sposób należyty. Wskazane przez pozwanego wady i usterki w żaden sposób nie uprawnily pozwanego do zatrzymania jakichkolwiek kwot z wynagrodzenia należnego powodowi. Na skutek trudnej sytuacji ekonomicznej i utraty płynności finansowej spowodowanej w głównej mierze brakiem uregulowania należności przez pozwanego, powód pismem z dnia 24 września 2014 r. złożył do Sądu Rejonowego w Kaliszu wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, przedstawiając liczną dokumentację świadczącą o zajęciach wierzytelności, rachunków bankowych i prowadzonych egzekucjach, a także brakiem możliwości regulowania należności podatkowych. Na mocy umowy przeniesienia z dnia 5 lutego 2015 r. spółka pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. weszła w ogół praw i obowiązków komplementariusza spółki pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K..

Dowód: wniosek o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu z dnia 24 września 2014 r. (k. 143-145, 318-322, 740-742), umowa przeniesienia ogółu praw i obowiązków komplementariusza z dnia 5 lutego 2015 r. wraz z protokołem nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników i aktem notarialnym (k. 418-432, 439-446);

Z dniem 16 stycznia 2017 r. ogłoszono upadłość spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowo-akcyjnej z siedzibą w K.. W dniu 27 listopada 2017 r. syndyk masy upadłości – (...) Firm S.A. wstąpił do niniejszej sprawy. Następnie postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w K. (...), Sekcja ds. Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych zmienił syndyka masy upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w K. w ten sposób, że w miejsce dotychczasowego syndyka – (...) Firm S.A. powołał syndyka masy upadłości w osobie G. W..

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w K., (...) Wydział (...) z dnia 16 stycznia 2017 r., sygn. akt (...) (k. 1060-1067, 1080-1095); pismo syndyka z dnia 27 listopada 2017 r. (k. 1075-1078), pismo powoda z dnia 6 czerwca 2019 r. (k. 1190); Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów, których prawdziwość i moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstawy by czynić to z urzędu. Zeznania świadków R. K., M. Z., M. T., Z. M. oraz Ł. G. zasługiwały w całości na przymiot wiarygodności. Znajdowały bowiem potwierdzenie w pozostałym zebranym w sprawie materiale dowodowym, były jasne, logiczne i wewnętrznie spójne, korespondowały ze sobą. Wszyscy wyżej wymienieni świadkowie wskazali, iż usterki, które zostały stwierdzone przez pozwanego już podczas drugiego odbioru miały charakter jedynie

kosmetycznych niedociągnięć i nie wpływały na ewentualne utrudnienia czy uniemożliwienie korzystania z obiektu. Ponadto świadkowie wskazali, iż to po stronie pozwanego powstawały problemy z utrudnianiem powodowi dostępu do terenu budowy celem usunięcia licznych usterek i wad, które zostały stwierdzone w grudniu 2013 r. (drugim protokołem). Co więcej świadkowie jednakowoż wskazywali na napiętą atmosferę panującą pomiędzy stronami podczas inwestycji oraz, że kosztorys dotyczący zastępczej naprawy dodatkowych wad i usterek, który został powodowi przedstawiony przez pozwanego opiewał na nierealne, znacznie zawyżone kwoty. W odniesieniu natomiast do świadka S. Z. Sąd dał wiarę jego zeznaniom jedynie w zakresie stwierdzenia faktu, iż rzeczywiście w listopadzie 2013 r. nastąpił pierwszy odbiór prac, został sporządzony protokół i wyznaczono wykonawcy dodatkowy termin na usunięcie stwierdzonych wówczas usterek i wad. Za zgodne z prawdą Sąd przyjął również to, że pojawiły się później kolejne usterki mające jedynie charakter kosmetyczny. Za niezgodne z prawdą i nie znajdujące potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym Sąd uznał natomiast zeznania tego świadka w zakresie dotyczącym problemów wykonawcy z dotrzymaniem terminów naprawienia owych usterek. Ponadto w zakresie dotyczącym sporządzonego przez pozwanego kosztorysu naprawy dodatkowych wad i usterek, którego rzekomo powód nie kwestionował. Zeznaniami świadka E. G. Sąd również dał wiarę i uznał za zgodne z ustalonym stanem faktycznym jedynie w niewielkiej części, a mianowicie w odniesieniu do tego, że dodatkowe wady i usterki, stwierdzone drugim protokołem miały charakter nieistotnych. Za niezgodne z prawdą uznał natomiast jej zeznanie w zakresie nierzetelności wykonawcy i ciężkiej z nim współpracy. Ta część zeznań nie znalazła potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Mało przydatne znaczenie i nie wnoszące istotnych treści do sprawy miały zeznania świadków A. S., K. S. oraz M. G. (2). Dwóch pierwszych zajmowało się na inwestycji branżą elektryczną i w zakresie tych prac odbiór nastąpił znacznie szybciej, bo już latem 2013 r. i nie zostały zgłoszone żadne wady i usterki. Obaj świadkowie pamiętali natomiast, że podczas pierwszego odbioru poważną usterką był przeciekający dach i problemy z wykładziną, które zostały jednak usunięte. W pozostałym zakresie świadkowie ci nie potrafili powiedzieć nic więcej. Natomiast zdaniem świadka M. G. (2), który pracował w branży sanitarnej, atmosfera na inwestycji była dobra i pracowało się przyjemnie. Sąd jego zeznaniom nie dał wiary, gdyż nie korespondowały z zeznaniami pozostałych kluczowych świadków w tej sprawie. Co do świadka P. K., Sąd również jego zeznaniom odmówił przymiotu wiarygodności. Nie znalazły one potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym i były sprzeczne z zeznaniami większości świadków wskazanych powyżej. W szczególności w zakresie tego, iż świadek twierdził, że nie było takich sytuacji, aby powód w czasie współpracy nie był wpuszczany na teren budowy, natomiast pozwany w jego ocenie dążył do tego, aby powód mógł inwestycję ukończyć.

Podkreślić jednak należy, że niezwykle istotnym dowodem dla rozstrzygnięcia istoty sporu była opinia biegłego z dziedziny budownictwa i kosztorysowania prac budowlanych – doktora inżyniera M. G. (1) z dnia 30 stycznia 2019 r. W oparciu o wnioski z niej płynące Sąd ustalił okoliczności faktyczne w części dotyczącej rodzaju i charakteru wadliwości prac wykonanych przez powoda przy budowie Wydziału (...) w K.. Strona powodowa nie kwestionowała opinii, zgodziła się z jej treścią. Natomiast strona pozwana w określonym terminie nie przedstawiła żadnych merytorycznych uwag i zarzutów co do jej treści. W ocenie Sądu sporządzona przez biegłego dra inż. M. G. (1) opinia jest przydatna dla rozstrzygnięcia istoty sporu, wnioski z niej płynące są jednoznaczne, jasne i zrozumiałe, a także korespondują z tezą dowodową zawartą w postanowieniu Sądu z dnia 13 marca 2017 r. (k. 1040).

W odniesieniu do poszczególnych elementów wadliwie przeprowadzonych robót, tj. szeregu wynikłych wad i usterek, które pojawiły się rzekomo już na etapie drugiego odbioru, należy wraz z wnioskami płynącymi z treści opinii uznać za w przeważającej części wady nieistotne i nie mające wpływu na możliwość korzystania, użytkowania budynku. Były to wady związane jedynie z estetyką, tj. zabrudzeniami na ścianach, pęknięciami występującymi na ścianach i narożnikach, zarysowaniem parapetu zanieczyszczeniem okien, brakiem wykańczających obróbek czy uzupełnieniem spoinowych posadzek płytkowych. W opinii biegłego żadne z wad wymienionych w protokołach z dnia 28 listopada 2013 r. oraz z dnia 13 grudnia 2013 r. nie miały charakteru wady istotnej – uniemożliwiającej użytkowanie przedmiotu umowy. Biegły ponadto stwierdził, iż w zawartej pomiędzy stronami umowy nie zawarto rygору bezusterkowego odbioru końcowego, co byłoby tożsame z koniecznością odmowy stwierdzenia odbioru w przypadku stwierdzenia jakiegokolwiek wady czy usterki. Biegły wskazał w treści swojej opinii ponadto, że wobec braku możliwości precyzyjnego określenia rzeczywistego zakresu niezbędnych prac, a także wcześniej zakresu rzeczywistych wad biegły nie może precyzyjnie określić wartości robót budowlanych związanych z usunięciem wad i usterek. W

przedmiotowej sprawie brak jest przede wszystkim podstaw technicznych do przeprowadzenia wyceny kosztorysowej. Natomiast na podstawie własnego doświadczenia biegły w zakresie oszacowania kosztów naprawy, na podstawie protokołów odbiorowych podał jedynie kwotę rzędu około 60 000 zł netto.

W ocenie Sądu, nie było potrzeby przeprowadzać dowodu z przesłuchania stron, albowiem postępowanie dowodowe nie pozostawiło niewyjaśnionych faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 299 k.p.c.).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wywodził swoje roszczenie z faktu nieuregulowania przez pozwanego należności za wykonaną pracę na podstawie zawartej umowy z dnia 11 czerwca 2012r. Na mocy tej umowy powód zobowiązał się do wykonania przedmiotu umowy – budowy budynku dydaktycznego, etap I, zadanie 2, blok E Wydziału (...) w K. - zgodnie z wymogami zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, zasadami współczesnej wiedzy technicznej, obowiązującymi przepisami prawa i normami. Nieuregulowana należność opiewała na kwotę 887 223,67 zł. Należność tą pozwany bezpodstawnie potrącił na skutek rzekomego nieusunięcia przez powoda istotnych wad i usterek, które zostały stwierdzone podczas drugiego odbioru budowlanego na inwestycji.

Zgodnie z art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

W ocenie Sądu inwestor bezpodstawnie dokonał potrącenia kwoty 887 223,67 zł, na którą to składała się kwota 781 558,51 zł z tytułu kosztów poniesionych na wykonanie zastępcze oraz kwota 105 665,51 zł tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Inwestor – pozwany wbrew ustaleniom łączącej strony umowy dokonał wykonania zastępczego, nie wyznaczając powodowi terminu do usunięcia dodatkowych wad i usterek, które zostały wykryte w grudniu 2013 r. tuż przed drugim odbiorem budowy. Ponadto pozwany naruszył umowę również w zakresie faktu, iż powyższe założenia dotyczą jedynie wad istotnych, natomiast w rzeczywistości w treści umowy znajduje się zapis dotyczący „wad”, które należy interpretować w taki sposób, iż dotyczą zarówno wad istotnych, jak i nieistotnych. Co więcej inwestor nie sprostął obowiązkowi łączącej go z wykonawcą umowy w ramach obopólnej współpracy przy inwestycji. Utrudniał pracę wykonawcy poprzez blokowanie mu dostępu do terenu budowy i tym samym uniemożliwienie usunięcia wykrytych wad i usterek. Zdaniem Sądu, powód słusznie wskazywał, że zapis łączącej go z pozwanym umowy, dokumentacji przetargowej – w tym SIWZ, jak również przepisów prawa powszechnie obowiązującego, nie uprawniał pozwanego do zatrzymania kwoty 253 534,17 zł tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy, która wchodziła w skład kwoty dochodzonej niniejszym pozwem. Zgodnie z treścią § 14 łączącej strony umowy, powód obowiązany był do wniesienia w/w zabezpieczenia w formie gwarancji bankowej.

Co więcej dokonane w tym zakresie przez pozwanego potrącenie wzajemnych należności jest nieskuteczne na podstawie art. 498 k.c. ze względu na brak spełnienia przez dokonaną przez pozwanego czynności, wskazanych w w/w przepisie przesłanek.

Zgodnie z art. 498 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym (§ 1). Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). Należy wskazać, że w doktrynie instytucja potrącenia jest zdarzeniem mającym postać jednostronnej czynności prawnej o charakterze rozporządzającym. Skutek potrącenia, tj. wzajemne umorzenie dwóch przeciwstawnych wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej,

nie następuje zatem z mocy samego prawa. Ex lege powstaje natomiast stan potrącalności, tj. sytuacja, w której wierzyciel dysponuje kompetencją do wywołania opisanego wyżej skutku za sprawą jednostronnego oświadczenia woli. Sytuację prawną wierzyciela w ramach czasowych wyznaczonych przez stan potrącalności należy zakwalifikować jako uprawnienie kształtujące. Aby w ogóle móc mówić o możliwości potrącenia, muszą zaistnieć wskazane w przepisie prawa odpowiednie przesłanki. Przesłanką potrącenia jest, co do zasady, wzajemność wierzytelności. Należy przez to rozumieć stan, w którym dwa podmioty są względem siebie zarówno wierzycielem, jak i dłużnikiem. Nie oznacza to jednak, że zdadne do potrącenia są wyłącznie wierzytelności mające swoje źródło w tej samej umowie wzajemnej. Przeciwnie, wierzytelności z umowy wzajemnej z reguły nie będą nadawać się do wzajemnego potrącenia z uwagi na niespełnienie przesłanki jednorodności świadczeń. Wyjątkowo przesłanka ta będzie spełniona wówczas, gdy skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego po stronie podmiotu uprawnionego powstanie roszczenie o naprawienie szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej. Potrącenie tego rodzaju roszczenia z roszczeniem pieniężnym przysługującym drugiej stronie tej samej umowy wzajemnej uznawane jest powszechnie za dopuszczalne (zob. M. Pyziak-Szafnicka, Potrącenie, s. 58–59; K. Gandor, w: System PrCyw, t. III, cz. 1, 1981, s. 857; K. Zagrobelny, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2017, s. 1050; A. Janiak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, cz. 1, 2014, s. 801; R. Morek, w: Osajda, Komentarz KC, t. IIIA, 2017, s. 1194). Ponadto umorzone przez potrącenie mogą być wyłącznie wierzytelności uprawniające do świadczeń jednorodnych. Mogą to być świadczenia pieniężne, bez względu na to, w jakiej walucie zostały wyrażone (zob. obszernie rozważania na tle nowelizowanych przepisów KC oraz PrDew K. Zagrobelny, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2017, s. 1053–1054; zob. także A. Janiak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, cz. 1, 2014, s. 806 i n.; Radwański, Olejniczak, Zobowiązania, 2006, s. 332; R. Morek, w: Osajda, Komentarz KC, t. IIIA, 2017, s. 1194; W. Kurowski, w: Habdas, Frasz, Komentarz KC, t. III, 2018, s. 1002–1003; zob. G. Sikorski, w: Ciszewski, Komentarz KC, 2014, s. 894) i czy już pierwotnie stanowiły przedmiot zobowiązania. Kolejną przesłanką jest wymagalność roszczenia. Zgodnie ze stanowiskiem dominującym w literaturze i w orzecznictwie roszczenie staje się wymagalne wraz z upływem terminu spełnienia świadczenia (zob. uw. do art. 455). Warto jednak zauważyć, iż wbrew literalnemu brzmieniu art. 498 § 1 KC, potrącenie może zostać dokonane nie tylko wtedy gdy cechą wymagalności mają oba przeciwstawne roszczenia, ale również wtedy gdy dotyczy ona tylko roszczenia przedstawianego do potrącenia. Zgodnie z treścią art. 498 § 1 KC zdadna do potrącenia jest wierzytelność, która może być dochodzona przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Z uwagi na powyższe w niniejszej sprawie nie można było mówić o skuteczności potrącenia w sytuacji, gdy pozwany bezpodstawnie, wbrew treści łączącej go z powodem umowy dokonał wykonania zastępczego, nawet nie informując swojego dotychczasowego wykonawcy o dodatkowych usterkach i wadach i nie wyznaczając mu terminu do ich usunięcia. Tym samym zostały pominięte kroki naprawcze wynikające wprost z umowy z dnia 11 czerwca 2012 r. Co więcej pozwany bezprawnie dokonał potrącenia należności przysługujących podwykonawcom z wynagrodzenia powoda, gdyż roszczenia podwykonawców nie były roszczeniami pozwanego. W związku z tym nie zostały spełnione przesłanki wynikające z art. 498 k.c., na które powołuje się w tej sprawie pozwany. Powyższa regulacja prawna nie znajdzie w tym stanie faktycznym zastosowania.

Należy również zaznaczyć, iż powołany w sprawie biegły z dziedziny budownictwa i kosztorysowania robót budowlanych w opinii z dnia 30 stycznia 2019r. jednoznacznie stwierdził, że powstałe usterki i wady pomiędzy pierwszym a drugim odbiorem budowy w przeważającej mierze miały charakter kosmetyczny i dotyczyły walorów estetycznych, typu zabrudzone ściany, pęknięcia na narożnikach czy porysowane parapety. Nie stanowiły one przeszkody w użytkowaniu budynku i nie stanowiły żadnego zagrożenia. Sąd w skutek przeprowadzonej wnikliwej analizy materiału dowodowego w niniejszej sprawie doszedł do przekonania i uznał rację powoda, iż szereg nieistotnych dodatkowych wad i usterek został wykazany przez pozwanego w wyniku jego wysokiej skrupulatności, w żadnej mierze nie odpowiadającej realiom oraz procedurze przebiegu procesu budowlanego.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 KC mając na uwadze, że powód domagał się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 6 marca 2014 r., to jest od dnia następnego po dniu wskazanym w piśmie powoda z dnia 21 lutego 2014 r., a od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku. Sąd obciążył kosztami w całości pozwanego i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 7 217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Ponadto nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 49 766,74 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych opłat sądowych i wydatków, tj. 44 362 zł tytułem opłaty od pozwu oraz 5 173,38 zł tytułem opłaty za sporządzenie opinii przez biegłego sądowego. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. mając na uwadze wynik postępowania i zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. oraz w oparciu o § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie 2 wyroku.

SSO Maria Prusinowska

ZARZĄDZENIE

1. proszę odnotować uzasadnienie w kontrolce, w dniach 1-7 października 2019 r. choroba sędziego, w dniach 9-11 października 2019 r. szkolenie sędziów, a nadto zarządzenie Prezesa SO o przedłożeniu terminu do sporządzenia uzasadnienia,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego, wraz z informacją o przedłużeniu terminu do wniesienia apelacji,
3. przedłożyć za 21 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 4 grudnia 2019 r. SSO Maria Prusinowska